

BÖLGEMİZDE KATILIM PAYI SORUNU

Ülkemizde tüm mesleklerin yaşadığı sorunlarla birlikte mesleğimiz olan eczacılık da ciddi anlamda sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların temelini inildiğinde ise mesleğimizle ilgili mevcut yasaların artık sorunlara çözüm bulamayacak nitelikte eski (Eczacılık ve Eczaneler Hakkındaki kanun - 1953) olmasıdır.

Zaman içerisinde bu yasaların ihtiyaca cevap verecek düzeyde olmamasından dolayı yasaların boşluğundan faydalanıp muvazaalı eczanelerin açılmasıyla birlikte sorunlar yumağı artarak devam etmeye başladı.

Rekabet ortamı içinde haksız rekabet ortamı oluşturan bu muvazaalı eczaneler beyaz reçetelerde yüksek iskonto yaparak mesleki kirlenmeye sebep oldular.

1982 yılının Aralık ayında resmi gazetede yayımlanan 2771 sayılı yasa, 657 Sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 209. maddesinin son fıkrasında bir değişiklik yaparak, memurların ayakta veya meskende tedavi halinde kullanacakları ilaç bedelinin % 20'sini katılım payı olarak ödemeleri hükmünü getirmiştir. Bu madde çalışanlardan katılım payının alınmasını zorunlu kılmıştır.

Ayrıca 5439 sayılı Emekli Sandığı Yasa'sının 139. maddesi uyarınca muayene ve tedavi masrafları Emekli Sandığı tarafından karşılanmakla birlikte ayakta veya tedavi halinde kullanılacak ilaç bedellerinin % 10'u aylık sahipleri tarafından ödenir hükmünü getirmiştir. Bu madde ile de emekli, dul ve yetim aylığı alanlardan % 10 katılım payının alınması zorunlu kılınmıştır.

Özellikle 90'lı yıllarda ilaç dağıtım kanallarının sürsaj olayını kaldırıp eski fiyatlı ilaç satmaya başlaması, Ecza Kooperatiflerinin yüksek oranda mal fazlası vermesi ve dolayısıyla eczanelerin kar oranlarının yükselmesi bu haksız rekabet ortamını oluşturan eczaneler tarafından suistimal edilip katılım payı alınmayarak bu mesleki kirlenme artırıldı.

Zaman içerisinde katılım payını ısrarla almaya çalışan eczaneler var olan müşterilerinin de kalmadı-

ğını görünce onlar da katılım payını almayarak bu suç ortak oldular.

Zaman içerisinde katılım payının alınmaması genele sıçrayınca artık katılım payının alınması adeta suç haline geldi.

Katılım payının alınmamasıyla birlikte ilaç savurganlığı had safhaya çıktı. Özellikle bölgemiz ilaç tüketiminin en yoğun olduğu bölgeler konumuna geldi. İnsanlar gerekli gereksiz ceplerinden herhangi bir para çıkmadığı için en küçük sorunda bile hastane kapısına koştular. İlaç firmalarının sosyal bir ürün olan ilacı sıradan bir meta gibi çeşitli promosyon ve reklamlarla en çok tüketilen ürün haline getirmesiyle hekimler de gerekli gereksiz her gelene ilaç yazmaya başladılar.

Bir yandan kendi ilacının tüketimini artırmak isteyen ve bu amaçla olur olmaz yollar deneyen ilaç firmaları, bir yandan katılım payı vermediği için daha evde kutularca ilacı olmasına rağmen yine ilaç yazdıran hastalar öte yandan katılım payını almayarak bu bataklık ortamını yaratan eczaneler bu keşmekeşliğe, bu soruna çözüm bulmak bir yana, var olan sorunun giderek büyümesine neden oldular.

İlaç sarfiyatının hızla artması eczane ödemelerinin artmasına, devletin tedaviye ayırdığı ödeneğin yetmemesine neden oldu. Kurumlar eczanelerle yaptığı protokol neticesinde 18 işgünü içinde ödemeyi taahhüt ettiği ilaç bedelini bazen 3-4 ayda, bazen de hiç ödemeyerek düyuna bıraktı.

Resmi kurumların ödemeyi zamanında yapmaması birçok eczanenin çeklerinin dönmesine, ev ve arabalarının satılmasına ve hatta eczanelerinin kapanmasına neden oldu.

Katılım payı sorunu bir anda ülkemizi ve bölgemizi kuşatan bir salgın hastalık haline geldi.

Tüm bu olumsuz şartlar karşısında hem ilaç savurganlığının önlenmesi, hem eczanenin karının eczacıya geri dönmesi hem de resmi kurumların ödemeleri zamanında yapmasını sağlamak amacıyla on yıldır bölgemizde alınmayan katılım payının alınma-

siyla ilgili yönetim kurulu bir çalışma başlattı.

Bu çalışma ortamı içinde bütün eczaneler ve resmi kurumlar katılım payının alınmasını zorunlu kılan maddeleri içeren renkli afişlerle donatılarak bir uyum süreci başlatıldı.

Katılım payının alınmasını zorunlu kılan yasalar ve nedenler anlatılarak il valiliği nezdinde tüm resmi kurumlara açıklayıcı yazılar yazıldı. Tüm resmi kurumlar da bu bilgiler doğrultusunda personelini uyararak katılım payının ödenmesi konusunda uyarıda bulundu.

Odamız bünyesinde bizzat eczanesi başında bulunup hizmet veren 40 - 50 eczacı katılım payının alınıp alınmadığı konusunda denetçi eczacı olarak görevlendirildi. Ve bu denetçi eczacılar toplantıya davet edilerek denetleme esnasında dikkat edilecek hususlar belirtildi. Bu denetçi eczacılar arasından bir "katılım payı komisyonu" oluşturularak denetleme takvimi oluşturuldu.

15 Mayıs 2000 tarihi itibarıyla ilimizde bulunan eczaneler bölgelere ayrılarak denetçi eczaneler denetleme bölgesine giderek mesai saatleri içinde eczanede oturarak bu sistemin yürümesi için çaba gösterdiler. Üçer günlük denetlemeler sonucunda odamızda gerekli toplantılar yapılarak denetçi eczacıların raporları görüşüldü, yeni denetleme metodları tavsiye edilerek en sağlıklı şekilde katılım payının tavizsiz alınması için bir çalışma başlatıldı.

Katılım payının alınmasıyla ilgili kamuoyu oluşturmak ve sorunu tüm kitlelere duyurmak amacıyla çeşitli defalar yerel ve ulusal basına açıklamalar yapıldı. İlimizdeki yerel Söz Tv'de Yönetim Kurulu 2. Başkanımız Ecz. İrfan Rıza Yazıcıoğlu ve Genel Sekreterimiz Ecz. Cevdet Kara'nın katıldığı 2 saat süren canlı yayında katılım payı konusu enine boyuna masaya yatırılarak tüm detaylarıyla gözler önüne serildi.

Denetçi eczacılarımızın rutin denetlemeleriyle birlikte odamıza bir bilgisayar alınarak denetlemeyle ilgili program oluşturuldu. 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren bütün eczanelerin verdiği resmi kurumlara ait reçeteler bilgisayara yüklenerek katılım payı alınmadan önceki ve katılım payı alındıktan sonraki reçete sayımı takibe alındı. Ve mukayeseler yapıldı. Böylelikle katılım payını almayan eczaneler hem eczanede denetlenerek, hem de bilgisayar başında verdiği

reçeteleri takip edilerek denetime tabi tutuldu.

Katılım payı alınması niçin zorunluymdu?

- 1- 657 sayılı Devlet Memurları Yasası (2771 sayılı yasayla eklenen 209. maddesinin son fıkrası)
- 2- 5439 sayılı Emekli Sandığı yasası (139. Maddesi)
- 3- Bütçe uygulama talimatı (ilaç bedellerinin ödenmesi bölümü (a) fıkrası)
- 4- Eczacıların resmi kurumla imzalamış olduğu resmi sözleşme
- 5- Maliye Bakanlığı ile TEB arasında imzalanan Protokol (Uygulanacak esaslar bölümünün 3. maddesi)
- 6- Sözleşmenin feshini gerektiren hususlar bölümünün 1-a maddesi.

Katılım payı alınmasıyla birlikte neler oldu?

- 1- İlaç sarfiyatı büyük oranda azaldı.
- 2- İnsanlar ancak gerektiği zaman doktora gitmeye başladı.
- 3- Evlerde stok haline gelen ilaçlar katılım payı alınmasıyla birlikte doktor önerisiyle eritmeye başlandı.
- 4- Eczanelerin ilaç alımı az, ancak, kar oranı yükselmeye başladı.
- 5- Haksız rekabet ortamı ortadan kaldırıldı.
- 6- Eczacıların kamuoyunda saygınlığı arttı.
- 7- Eczanelerin asli görevinin önce sağlık hizmet sonra ticaret olduğu gerçeği bir kez daha ortaya çıktı.
- 8- Katılım payının alınmadığı ortamda katılım payının telafisi için yapılan suistimaller (reçete yazdırma, eksik ilaç verme gibi...) büyük ölçüde azaldı.

Mesleğimizin sorunları çok ama katılım payının alınmasıyla ilgili yapılan çalışmada tüm meslektaşlarımızın duyarlı olması, eczanelerini bırakıp denetlemeler için özveriyle çalışması, var olan sorunları en kısa sürede çözüme kavuşturacak azim, güç ve kararlılıktadır.